

Alle fortjener velferdstjenester av god kvalitet

● omtanke ● solidaritet ● samhold

Konkurransetsetting og privatisering koster dyrt og gir ikke bedre tjenester. Likevel forsøker NHO å skape inntrykk av at vi trenger flere private aktører, at konkurransetsetting er bra for kvaliteten og at det gir lavere kostnader.

Fagforbundet vet at dette er myter – drevet fram av ønsket om å få innpass i nye markeder som skal gi profitt til NHOs medlemsbedrifter. NHO framstiller det ofte som om lokale småbedrifter og enkeltpersoner med idealistisk drivkraft vil rykke inn dersom de private slippes til. Det er ikke tilfelle. All erfaring viser at det er store multinasjonale selskaper som stikker sugerør ned i felleskassa vår.

Fagforbundet mener at velferdstjenester skal drives av det offentlige med fast ansatte i hele stillinger. Konkurransetsetting og privatisering fører til lavere kvalitet på tjenestene og dårligere lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår for de ansatte.

Privatisering går ut over kvaliteten

Kronargumentet for privatisering er at det fører til høyere kvalitet og at det er billigere. Dette er helt urealistisk. Kommersielle leverandører balanserer hver dag mellom overskudd og kvalitet. Dermed endrer spørsmålet seg fra «hvor bra kan det bli?» til «hvor mye kan vi tjene?». Rapporter fra Norge og andre land dokumenterer at privatisering fører til dyrere tjenester. Å gjennomføre anbudsprosesser koster mye for kommunene. Likevel tar private firmaer ut fortjeneste.

Noen bli rike på fellesskapets regning

De offentlige tjenestene som barnehager og sykehjem tilhører fellesskapet og betales av oss alle gjennom skatter og avgifter. Flere av de store kommersielle tilbyderne av velferdstjenester sender overskuddet, det vil si skattepengene våre, ut av landet.

Større lønnsforskjeller, mindre til lavlønte

Det er en myte at ansatte i privatiserte virksomheter tjener mer enn dem som jobber i det offentlige. Grunnlønna kan være lik eller høyere, men ulempetilleggene er som regel langt lavere hos de private, slik at totallønna blir dårligere. I private barnehager er gjennomsnittslønna lavere enn i de kommunale. De ansatte i Adecco-drevne Ammerudlunden sykehjem fikk etterbetalt millionbeløp fordi de ikke hadde fått den lønna de hadde krav på. Vinnerne er uansett eierne som kan ta ut store overskudd.

Taper pensjonsrettigheter på privatisering

Offentlig pensjon er bedre enn private ordninger. En vanlig arbeidstaker med normal lønn kan tape opp til en million kroner i pensjon på privatisering. Billige pensjonsordninger er en viktig grunn til at private vinner anbudskonkurranser. Et eksempel er at offentlig tjenestepensjonsordning gir rett til uførepensjon, mens de fleste private ordningene ikke gir noe ut over NAV-ytelsen. Fagforbundet streiket i tariffoppgjøret 2012 for at helse- og omsorgsarbeidere i private bedrifter skulle få samme pensjonsordning som de offentlig ansatte. Det godtok ikke NHO.

Fast ansatte i hel stilling

For brukerne er det best med ansatte i hele, faste stillinger. Det gir forutsigbarhet, kontinuitet og trygghet i hverdagen. De som mottar tjenestene får færre å forholde seg til, og kvaliteten sikres. Med få faste i hel stilling og gjennomtrekk av vikarer, får ikke de ansatte eller brukerne nyte godt av et faglig fellesskap og ny kunnskap. NHO forsøker å bagatellisere Adecco-saken, som avslørte at en stor kommersiell aktør systematisk brøt arbeidsmiljølovens bestemmelser om arbeidstid. Til dette sier NHO: «Saken viste også at det er behov for mer fleksible arbeidstidsordninger».

Det finnes alternativer

For å få bedre kvalitet på tjenestene, mer for pengene og trygghet for de ansatte, må politikerne samarbeide med kommunen og de ansatte, i stedet for å la andre gjøre jobben. Et eksempel på slikt samarbeid er prosjektet Sammen om en bedre kommune, som Fagforbundet er pådriver for.

På innbyggernes side

Hele befolkningen har krav på gode helse- og omsorgstjenester. Når vi forsvarer de ansattes lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår og kjemper mot anbud og konkurranse, gjør vi en jobb også for de som bruker de offentlige tjenestene. Velferdstjenestene blir best når de drives av det offentlige med kompetente ansatte i faste og hele stillinger.

